

Nunanut allanut politikki pillugu nalunaarussiaq 2017

(Namminiilivinnermut, Nunanut allanut Nunalerinermullu Naalakkersuisoq)

Saqqummiussinermi oqaaseqaat

Nunanut allanut politikki pillugu nalunaarussiaq 2017-mi Naalakkersuisut ukiumi siuliani qitiusumik suliarisimasaat pillugit naliliineruvoq, taamatullu siunissami qaninnermi ineriartornissamut ilimagisanik naliliinerulluni.

Nunarsuarmioqatigiinni oqaluuserisat sukkasuumik allanngoriartorput. Ukiumi qaangiuttumi Kalaallit Nunaannut sunniuteqartumik annertuunik pisoqaqqippoq.

Ukiuni aggersuni Tuluit Nunaata Europami suleqatigiinnit anisussaavoq. Aalajangerneq tamanna aamma Kalaallit Nunaannut sunniuteqassaaq. Kalaallit Nunaata EU-mut attaveqarnera pingaartumik ilinniartitaanikkut, aalisarnikkut neqinullu tunngasutigut sunniutissaat aningaasatigut pingaarutilerujussuupput. Piffissami aggersumi EU-p Tuluit Nunaatalu isumaqatigiinniarnissaanni Kalaallit Nunaata EU-mik suleqateqarnerata Tuluit Nunaata anineranit eqqornerlunneqannginnissaa qulakkeerniarlugu sulisoqassaaq.

Tuluit Nunaata EU-mit aninerani Atlantikup Avannaani allatut pisoqarnissaanut aalajangiisariaqassaaq. Allanngorneq nakkutigilluakkamik suliarineqassaaq, taamaattorli allanngortoqarnerani Tuluit Nunaannut attaveqarnermi soqutigisavut pitsaanerpaamik angusaqarnissaq siunertarlugu pingaarnersiuissaagut.

Amerikamiut Camp Centuryymi sakkutooqarfianni avatangiisinik mingutsitsisimanerisa radiollu qinngorneqarsinnaanerani misissuinissat pillugit 2014-mi Naalakkersuisunit Danmark qinnuigineqarpoq – minnerunngitsumillu Camp Centuryymi qimaannakkat torersarnissaannut akisussaaffimmik inissiinissaq eqqarsaatigineqarluni. Februarimi danskit naalakkersuisuisa nalunaarutigaa Camp Centuryymi qimaannakkat avatangiisinut ulorianaataat pillugit naliliinissat avatangiisinillu misissuinissat aallartinneqassasut nalunaarutigineqarpoq.

Camp Centuryymi mingutsitsisimanermut misissuinissaq pitsaasuvoq, suliallu ingerlarnaganut naammagisimaarinnippugut.

Kalaallit Nunaata nunarsuarmioqatigiinni soqutigisai qulakkiissagutsigit Kalaallit Nunaata nunarsuarmioqatigiinni ersarissumik saqqumilaarnissaa pingaaruteqarpoq. Naalakkersuisut sinnerlugit Issittumi Siunnersuisooqatigiit ministeriisa ataatsimiinneranni maj 2017-mi Alaskami ingerlanneqartumi peqataavunga. Tassani ilaatigut USA-p, Ruslandip, Canadallu nunanut allanut ministerii peqataapput, taamaattumik Issittumi Siunnersuisooqatigiit Kalaallit Nunaata ilisarineqarnissaanut pingaarnerpaavoq. Ataatsimiinnermi Kalaallit Nunaata nunallu issittumiittut ilisimatusarnermi suleqatigiinnissat atortuulersinneqarpoq. Ineriartornermut imminut attassinnaasumut qulakkeerinninniarnermi isumaqatigiissut pingaaruteqarpoq. Iisimatuussutsikkut tunngaviit innuttaasunut iluaqutaassapput.

Ataatsimiinnermi issittumi innuttaasut ukkatarineqarnissaasa pingaaruteqarnerat ersarissarneqarpoq. Issittumi sumiiffitsinni ineriartornissap oqaloqatigiissutiginnissaa suliassatsinni pingaarnerpaassaaq.

Ataatsimiinnerit saniatigut USA-p Canadallu nunanut allanut ministerii danskit nunanut allanut ministeriat peqatigalugu ataatsimeeqatigineqarput, tassani oqaluuserisassat assigiinngitsut sammineqarput, ilaatigut killeqarfinnut, nunaviup toqqavii Thule Air Baselu pillugit oqaloqatigiissutigineqarput. Kalaallit Nunaata USA-llu illersornissamut isumaqatigiissutaanni USA-p Kalaallit Nunaanni sakkutooqarfeqarnerani Kalaallit Nunaata kalaallillu inuiaqatigiit pitsaanerpaamik kinguneqarnissaa pitsaaquteqarnissaalu pingaarnerpaatut inissisimapput. Isumaqatigiinniarnerni tamanna Naalakkersuisunit attanneqarpoq.

Nunani sanilitsinni aallartitanik attaveqaateqalernissaq naalakkersuisooqatigiinnermi isumaqatigiissummi allassimavoq. Inatsisartut 2017-mi upernaakkut ataatsimiinnermi amerlanerussuteqarluarlutik Kalaallit Nunaata Islandimi aallartitaqalernissaa Naalakkersuisunit sulissutigineqassasoq aalajangerneqarpoq. Tamanna Islandimik suleqateqarluarnerup qulakkeerneqarnissaanut alloriarneruvoq pingaarutilik.

Reykjavikimi aallartitaqarfissaq Naalakkersuisut pingaarnersiunerannut ilaavoq, Islandimillu maanna suleqateqarnerup pitsanngorsarnissaanut ilapertuutaassaaq, taamatullu politikkikkut niuernikkullu suleqatigiinnerup attaveqaqatigiinnikkullu nukittorsaassalluni, tamannalu Kalaallit Nunaata aningaasaqarneranut iluaqutaassaaq.

Issittumi suleqatigiinneq Islandimit pingaartinneqarluarpoq, politikkikkullu siammasissumik isumaqatigiissutigineqarpoq Issittumi suleqatigiinneq pingaarnerpaatinneqassasoq, tassunga ilaalluni Kalaallit Nunaannik suleqateqarneq. Tamanna ersersinneqarpoq ilaatigut Island Nuummi konsulaateqarfimmik 2013-mi ammaaneratigut. Islandip General Konsulaatimik pilersitsinera sorsunnersuup aappaata qaangiunneranit naalagaaffiit aallartitaqarfiisa Kalaallit Nunaanni pilersinneqartut siullersaraat, illuatungeriillunilu suleqatigiinnissamut alloriarnerit ineriartuutaasut malunnaatilimmik pilersippai.

Taamaattumik Islandimik illuatungeriilluni suleqateqarneq siuangaatsiareerpoq, kalaallillu Islandimi aallartitaqarfeqalerneratigut suleqatigiiffiusinnaasutut kissaatigineqartut amerlasuut pilersissinnaalissapput.

Kalaallit Nunaata nunanut allanut suliassaqarfianut suliassat unammilligassat takkuttuarput. Ukioq takkuttussaq pissanganarlunilu unammilligassaqaassaaq. Nunanik allanik isumaqatigiissuteqartarnertigut nunanut allanut tunngasut Kalaallit Nunaata politikkikkut aningaasaqarnikkullu ineriartornissaa qulakkiissavaat.

Inuiattut ineriartornissarput nammineerluta sanarfissavarput. Nammineerluta qulakkiissavarput politikkerput pingaarnersiunerpullu avatitsinnit paasineqarnissaa. Peqatigiilluta avatitsinnit nunatta soqutigineqarnera naammassisaqarfiusumik kinguneqartissavarput, taamaalilluni innuttaasunut iluaqutissanngortillugu.

Taama oqaaseqarlunga Naalakkersuisut nunanut allanut politikki pillugu nalunaarussiaat Inatsisartunut eqqartugassanngorlugu ingerlateqqippara.